

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/85/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8323203725
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 12. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Har Tzvi
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8323203725.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Har Tzvi a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Moniky Tobiašovej v právnej veci maloletých detí: O. N., J. XX.X.XXXX, M. N., J. X.X.XXXX, bytom u otca, zast. kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny E., za účasti rodičov: S. N., J. XX.X.XXXX, G. Z. XXXX/XXX, E., zast.: JUDr. Ing. Adela Hribová, advokátka, Nerudova 6, Košice, a M. N., J. X.XX.XXXX, G. J. N. XXXX/XX, E., zast.: JUDr. Vierooslava Vočková, advokát s.r.o., v zast. JUDr. Vierooslava Bednárová, Slovenská 69, Prešov, o úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom, o odvolaní otca aj matky proti rozsudku Okresného súdu Humenné, č.k. 10P/364/2023-317 zo dňa 17.06.2025, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok v spojení s opravným uznesením s výnimkou výrokov XI., XII..

II. Mení rozsudok vo výrokoch XI., XII. tak, že:

Otec a matka sú povinní uhradiť náklady na znalecké dokazovanie každý z nich vo výške 272 eur do 3 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Predmetom konania je úprava rodičovských práv a povinností rodičov voči maloletému M. a zmena súdnej úpravy výživného a styku matky s maloletou O..

2. Okresný súd Humenné ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) rozhodol, cit.:

I. Súd mení rozsudok Okresného súdu Humenné č. 10P 393/2014 zo dňa 4.11.2015 v časti výšky výživného pre maloletú O. N., J. XX.X.XXXX tak, že zvyšuje výživné pre maloletú O. N. zo strany matky zo sumy 27,13 eur mesačne na sumu 70 eur mesačne od 12.12.2023 do 31.12.2024 a na sumu 140 eur mesačne od 1.1.2025. Výživné vo výške 140 eur mesačne je matka povinná platiť otcovi vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred od 17.6.2025.

II. Zročné výživné na obdobie od 12.12.2023 do 17.6.2025 vo výške 787,38 eur je matka povinná uhradiť do 60 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Súd mení rozsudok Okresného súdu Humenné č. 10P 393/2014 zo dňa 4.11.2015 v časti úpravy styku matky s maloletou O. N.Č. tak, že matka je oprávnená stretávať sa s maloletou O. každý nepárny týždeň v utorok a stredu v čase od 15.00 hod. do 19.00 hod. a každý párný týždeň od piatku od 15.00 hod. do nedele do 18.00 hod. s tým, že matka si maloletú vyzdvihne zo školy alebo z miesta bydliska maloletej a po skončení stretnutia odovzdá maloletú otcovi v mieste bydliska maloletej.

Matka je oprávnená stretávať sa s maloletou O. každý páry rok počas jarných prázdnin od pondelka od 10.00 hod. do nedele do 18.00 hod., počas veľkonočných sviatkov každý páry rok od štvrtka od 10.00 hod. do soboty do 18.00 hod. a každý nepáry rok od nedele od 10.00 hod. do utorka do 18.00 hod., počas letných prázdnin od 1.7. od 10.00 hod. do 15.7. do 18.00 hod. a od 1.8. od 10.00 hod. do 15.8. do 18.00 hod., počas vianočných sviatkov každý páry rok od 23.12. od 10.00 hod. do 30.12. do 18.00 hod. a každý nepáry rok od 30.12. od 10.00 hod. do 6.1. nasledujúceho roka do 18.00 hod. s tým, že matka si maloletú vyzdvihne od otca v mieste bydliska maloletej a po skončení stretnutia ju odovzdá otcovi v mieste bydliska maloletej.

IV. Právo zastupovať maloletú a spravovať jej majetok majú obaja rodičia.

V. Súd maloletého M. N., J. X.X.XXXX zveruje do osobnej starostlivosti otca.

VI. Matka je povinná prispievať na výživu maloletého M. N. sumou vo výške 60 eur mesačne od 12.12.2023 do 31.12.2024 a sumou vo výške 120 eur mesačne od 1.1.2025. Matka je povinná výživné vo výške 120 eur mesačne platiť otcovi vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred od 17.6.2025.

VII. Zročné výživné na obdobie od 12.12.2023 do 17.6.2025 vo výške 1 116 eur je matka povinná uhradiť do 60 dní právoplatnosti tohto rozsudku.

VIII. Matka je oprávnená stretávať sa s maloletým M. N. každý nepáry týždeň v utorok a stredu v čase od 15.00 hod. do 19.00 hod. a každý páry týždeň od piatku od 15.00 hod. do nedele do 18.00 hod. s tým, že matka si maloletého vyzdvihne zo školy alebo z miesta bydliska maloletého a po skončení stretnutia odovzdá maloletého otcovi v mieste bydliska maloletého.

Matka je oprávnená stretávať sa s maloletým M. každý páry rok počas jarných prázdnin od pondelka od 10.00 hod. do nedele do 18.00 hod., počas veľkonočných sviatkov každý páry rok od štvrtka od 10.00 hod. do soboty do 18.00 hod. a každý nepáry rok od nedele od 10.00 hod. do utorka do 18.00 hod., počas letných prázdnin od 1.7. od 10.00 hod. do 15.7. do 18.00 hod. a od 1.8. od 10.00 hod. do 15.8. do 18.00 hod., počas vianočných sviatkov každý páry rok od 23.12. od 10.00 hod. do 30.12. do 18.00 hod. a každý nepáry rok od 30.12. od 10.00 hod. do 6.1. nasledujúceho roka do 18.00 hod. s tým, že matka si maloletého vyzdvihne od otca v mieste bydliska maloletého a po skončení stretnutia ho odovzdá otcovi v mieste bydliska maloletého.

IX. Právo zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok majú obaja rodičia.

X. Náhradu trov konania súd účastníkom konania nepriznáva.

XI. Otec je povinný uhradiť náklady za znalecké dokazovanie Slovenskej republiky vo výške 544,28 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

XII. Matka je povinná uhradiť náklady za znalecké dokazovanie Slovenskej republiky vo výške 544,28 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.“

3. Opravným uznesením zo dňa 25.6.2025 rozhodol, cit.:

„I. V II. výroku rozsudku Okresného súdu Humenné č. 10P 364/2023 zo dňa 17.6.2025 opravuje sumu zročného výživného zo sumy „787,38 eur“ na „696,85 eur“.“

II. V VII. výroku rozsudku Okresného súdu Humenné č. 10P 364/2023 zo dňa 17.6.2025 opravuje sumu zročného výživného zo sumy „1 116 eur“ na sumu „1 190 eur“.“

4. Súd vychádzal zo zisteného skutočného stavu, podľa ktorého rodičia maloletých detí neuzavreli manželstvo. Úprava rodičovských práv a povinností k maloletému M. nebola žiadnym spôsobom upravená a o úprave rodičovských práv a povinností k maloletej O. rozhodol Okresný súd Humenné rozsudkom sp. zn. 10P/393/2014 zo dňa 4.11.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 29.07.2016, v zmysle ktorého bola maloletá O. zverená do osobnej starostlivosti otca a súd matku zaviazal prispievať na výživu maloletej O. sumou vo výške 27,13 eur mesačne s účinnosťou od 10.10.2015. Súd upravil styk matky s maloletou O.. Rodičia obnovili spolužitie a narodil sa maloletý M..

Matka deti kontaktuje a navštevuje sporadicky. Maloletá dcéra O. navštevuje X. ročník N. Š.H. F. J. H. X I. E., pričom sa podstatne zvýšili náklady na jej štúdium, hlavne pri nástupe do školy, a to nákupom školských pomôcok a cvičebníc. Taktiež sa podstatne zvýšili z dôvodu jej fyzického rastu náklady na ošatenie a hygienické potreby. Maloletá má zdravotný hendikep, je mentálne aj fyzicky zaostalejšia s čím sú okrem zvýšených nákladov na jej dopravu osobným motorovým vozidlom spojené aj zvýšené výdavky na lieky, ktoré pravidelne užíva a takisto sa u nej vyskytujú častejšie hospitalizácie. Vo voľnom čase má maloletá aktivity ako sú tanečná, kreslenie, pozeranie hokejových zápasov a iné. Maloletá dcéra si vyžaduje osobnú celodennú starostlivosť. Maloletý M. navštevuje X. ročník L. školy. Venuje sa ľadovému hokeju, čo je finančne a aj časovo náročné, rád kreslí. Otec detí je poberateľom peňažného príspevku za opatrovanie maloletej O. vo výške 669 eur, rodičovského príspevku na maloletú dcéru vo výške 60 eur a príspevku na PHM vo výške 44 eur mesačne. Príjem otca je tak vo výške 773 eur mesačne. Výdavky na domácnosť predstavujú sumu 557,39 eur. Priemerné výdavky na maloleté deti otec vyčíslil na sumu 335 eur. Matka s návrhom otca nesúhlasila. Žiadala, aby súd maloleté deti zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Svoje výdavky vyčíslila na sumu 703,10 eur. Súd nariadil znalecké dokazovanie. Zo záverov znaleckého dokazovania vyplynulo, že otec maloletých detí je obetavý otec, má zrelú osobnostnú štruktúru, je citlivý na potreby svojich detí. Javí sa emočne stabilný, vyrovnaný, uvoľnený, pozitívne ladený, ohľaduplný, opatrný. Je kompetentný postarať sa o svoje deti, vie uprednostniť potreby svojich detí pred svojimi potrebami. S matkou detí dokáže spolupracovať a primerane komunikovať pokiaľ to matka zvláda, dostatočne motivuje deti pre stretávanie sa s matkou, nepociťuje voči nej nenávisť. Osobnosť matky je jednoduchšie štruktúrovaná, menej diferencovaná, chce urobiť lepší dojem, prejavuje nedostatok sebakritiky. Matka chce maloleté deti do svojej starostlivosti, nemá však pre deti vytvorené žiadne podmienky na to, aby sa o nich mohla starať a hovorí, že si chce požiadať o mestský byt. Komunikácia s otcom detí je poruchová napriek tomu, že otec sa o deti dobre stará a matke napriek všetkému vychádza v ústrety. Matka nie je osobnostne zrelá, nie je spôsobilá sama sa postarať o maloleté deti. Citová väzba maloletých detí k otcovi je veľmi dobrá, medzi deťmi a otcom je vytvorená pozitívna, bezpečná a istá vzťahová väzba. Pre obidve deti je otec preferovaným rodičom. Otec miluje svoje deti, stará sa o nich po každej stránke, rozvíja ich osobnosť a koničky, saturuje im nielen materiálne, ale aj psychické potreby. Citová väzba medzi matkou a maloletými deťmi je slabá. M. matku odmieta úplne. O. sa s ňou chce stretávať na chvíľu po škole. Svoju matku neodmieta úplne, ale jej vzťah k nej je skôr ambivalentný. Obidve deti majú domov u otca a chcú u otca zostať. Medzi matkou a maloletými deťmi nie je vytvorená dostatočne pozitívna a bezpečná vzťahová väzba. Otec neovplyvňuje svoje deti proti matke, práve naopak, deti motivuje k stretávaniu sa s matkou a tiež matku berie na rôzne akcie, ktoré absolvuje s deťmi. Nepociťuje voči nej nenávisť, dokázal by s ňou primerane komunikovať. Matka svojim vystupovaním, hodnotením a útokmi na otca, negatívne ovplyvňuje deti proti svojmu otcovi. Matka nie je kompetentná postarať sa sama a trvalo o svoje deti. Deti voči matke nemajú dôveru a medzi deťmi a matkou nie je vytvorená bezpečná, pozitívna a istá vzťahová väzba. Otec je primerane zodpovedný a spoľahlivý dobre sa postarať o svoje deti. Maloleté deti sa jednoznačne vyjadrili, že chcú ostať s otcom.

5. S prihladením na zistený skutočný stav zveril maloleté deti do starostlivosti otca. Prihladol na závery znaleckého posudku, názor maloletých detí. V čase podania návrhu boli vzťahy medzi matkou a maloletými deťmi vážne narušené, a preto bola rodičom poskytnutá pomoc formou vykonávania opatrení SPODaSK, pričom konanie bolo v tom čase prerušené. Čiastočne boli stanovené ciele naplnené - rodičia spolupracovali s centrom, s rodičmi sa podarilo nastaviť vzájomnú komunikáciu v minimálnej miere tak, aby rodičovský konflikt neeskaloval. Zo znaleckého posudku vyplynulo, že citová väzba medzi matkou a maloletými deťmi je slabá. Matka nie je kompetentná postarať sa sama a trvalo o svoje deti. Deti voči matke nemajú dôveru a medzi deťmi a matkou nie je vytvorená bezpečná, pozitívna a istá vzťahová väzba. Deti sa necítia so svojou matkou dobre, nedôverujú jej, necítia sa s ňou bezpečne, mnohokrát nedodržala to, čo sľúbila. Samotné maloleté deti pri zisťovaní ich názoru pred súdom uviedli, že chcú zostať u otca. Maloletá O. sa chce s matkou stretávať, maloletý M. uviedol, že s mamou sa trochu stretáva, chodí aj k nej domov, mama mu varí to, čo má rád, rovnako aj otec. Preferovaným rodičom u maloletých detí je otec, ale obe deti sa s matkou stretávajú, obaja rodičia chodia spoločne s deťmi aj na rôzne akcie. Súd nezistil žiadne závažné okolnosti, pre ktoré by mal byť styk matky s maloletými deťmi nejakým spôsobom obmedzený. Súd upravil styk s maloletými deťmi v podstate v zmysle návrhu otca, navyše však upravil styk matky počas týždňa a odlišne upravil vianočné a veľkonočné sviatky tak, aby obaja rodičia boli počas týchto sviatkov aj s maloletými deťmi. Matka tak bude mať možnosť tráviť čas s maloletými deťmi bez prítomnosti otca, počas stanoveného styku bude mať možnosť zabezpečiť im všetky materiálne podmienky na pobyt u nej a v neposlednom rade bude mať možnosť pracovať na

posilnení citovej väzby medzi ňou a maloletými deťmi. Otec maloletých detí je poberateľom peňažného príspevku za opatrovanie maloletej O. vo výške 669 eur, rodičovského príspevku na maloletú dcéru vo výške 60 eur a príspevku na PHM vo výške 44 eur mesačne. Príjem otca je tak vo výške 773 eur mesačne. Príjem matky za 11 mesiacov roku 2024 bol 358,92 Eur mesačne. Na základe vyššie uvedených skutočností súd výživné od podania návrhu od 12.12.2023 do 31.12.2024 zvýšil pre maloletú O. na sumu 70 eur mesačne a pre maloletého M. určil výživné vo výške 60 eur mesačne. Pri určovaní výšky výživného od 1.1.2025 súd vychádzal z priemerného čistého príjmu matky vo výške 864,59 eur. 16% zo sumy 864,59 eur predstavuje sumu 138,33 eur a 14% zo sumy 864,59 eur predstavuje sumu 121,04 eur. Súd od 1.1.2025 zvýšil výživné pre maloletú O. na sumu 140 eur mesačne a pre maloletého M. určil výživné vo výške 120 eur mesačne. Okresný súd Humenné uznesením sp. zn. 10P/364/2023 zo dňa 1.4.2025 priznal znalkyni odmenu za znalecké dokazovanie vo výške 1088,57 eur, ktorá odmena bola znalkyni vyplatená zo štátnych prostriedkov. Vypracovanie znaleckého posudku bolo v záujme oboch rodičov, preto súd náhradu nákladov za znalecké dokazovanie rozdelil na polovicu a zaviazal každého z rodičov uhradiť sumu vo výške 544,28 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Proti výrokom I., II., III., V., VI., VII., VIII., XII. rozsudku podala odvolanie matka z dôvodov uvedených v ustanovení § 365 ods. 1 písm. f, h) CSP. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutých výrokoch zmenil a zveril maloleté deti do striedavej starostlivosti oboch rodičov, alternatívne zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vo svojom odvolaní ďalej uviedla, že súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností by mal dbať o to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. Rodičovský vzťah totižto je vnímaný ako jeden z najdôležitejších spoločenských vzťahov, ktorý v podstatnej miere formuje osobnosť dieťaťa. Pokiaľ matka svojim konaním neohrozuje život, zdravie či priaznivý vývin maloletých detí, nie je na mieste vylučovať ju z výkonu práva styku s maloletými deťmi. Domácnosť, kde deti žijú, bola spoločnou domácnosťou, kde predtým všetci spoločne od r. 2009 žili a obaja rodičia tento dom spoločne opravili pomocou poskytnutého úveru, spolu zariadili domácnosť a spoločne vytvorili deťom domov. Následne po rokoch pod vplyvom opakovaných hádok matka musela odísť zo spoločného domu, ktorý taktiež zariaďovala a na jeho nadobudnutie a vytvorenie domova pre maloleté deti aj minula nemalé vlastné finančné prostriedky, pričom jej pomohla s financiami aj jej mama. Je preto nemorálne poukazovať na bývanie matky, ktorá z faktického objektívneho dôvodu pod vplyvom negatívnych okolností opustila spoločnú domácnosť - odišla z rodinného domu, musela si zabezpečiť iné bývanie a ostala bývať spolu s jej mamou v jednoizbovom byte. Skutočnosť, že doposiaľ nedošlo medzi rodičmi k finančnému majetkovému vysporiadaniu zjavne negatívne vplyva na finančnú situáciu matky, ktorá si nie je hneď schopná zabezpečiť väčší byt, či kúpiť väčšiu nehnuteľnosť. Matka sa o deti všestranne zaujíma, aj napriek tomu, že s nimi nezdíela spoločnú domácnosť. Pravidelne sa informuje v škole o výsledkoch, snaží sa pomôcť dcére v jej vzdelanostnom a emočnom rozvoji, v zlepšení edukačných možností, konzultuje jej situáciu s vyučujúcimi. Syna podporuje na hokejových sústredueniach, na ktoré aj pravidelne prispieva. Poukázala na skutočnosť, že s maloletými deťmi bývala v čase od 17.-22.3.2025 počas jej dovolenky s nimi v dome, teda v spoločnej domácnosti a dokázali fungovať riadne bez konfliktov, pričom matka zabezpečovala deťom všetky potrebné úkony týkajúce sa starostlivosti, výchovy, ako aj prípravy na vyučovanie tak, ako kedysi. Rodičia s deťmi trávajú spoločný čas na výletoch, či podujatiach a krúžkoch, kde strávený čas sa javí ako nekonfliktný, pre deti prospešný. Matka je zamestnaná, má stabilnú prácu v spoločnosti K. K. M. U. M..N., pričom zdokladovala súdu aj svoj príjem priemerne vo výške cca. 850 eur. Po úhrade všetkých povinných poplatkov, tiež potrieb a nákladov zabezpečujúcich výdavky pre deti, jej navyiac neostáva. Poukázala na to, že otec v minulosti pracoval a počas spoločného života zarábala mesačne 2000-3000 eur. Pracoval aj ako L. N. - O., pričom núdzu o pracovné zákazky nemal. Matka jeho nezaujem zamestnať sa popri opatrovaní dcéry považuje za úmyselné konanie. Voči otcovi je vedených niekoľko exekučných konaní, pričom má nedoplatky v Sociálnej a zdravotnej poisťovni. Zrejme aj z tohto dôvodu nemá záujem sa riadne zamestnať, pričom matka má vedomosť, že si pravidelne privyrába aj inak. Okrem určeného výživného matka bežne deťom prispieva na ich osobné potreby, zakupuje im ošatenie, školské pomôcky, o čo požiadajú, tiež prispieva na výlety, či hokejové zápasy. Súdu doložila súpis poplatkov, ktoré dobrovoľne uhradila maloletým deťom v posledných mesiacoch. Tiež uhradila dcére kompletné výdavky na cirkevnú slávnosť - birmovku, tiež uhradila 30 eur v kostole na zbierku pri slávnosti. Súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie ex off, a to bez návrhov, či súhlasných vyjadrení účastníkov konania. Preto má za to, že trovy tohto dokazovania má znášať súd a neprenášať túto povinnosť na účastníkov konania. Matka požiadala Centrum právnej pomoci o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, právneho zastúpenia z radov advokátov práve z dôvodu negatívnej finančnej situácie, nakoľko spĺňala podmienky stavu materiálnej núdze, o

čom svedčí aj rozhodnutie Centra právnej pomoci kancelárie E.. Zaviazanie na úhradu trov znaleckého dokazovania by matku dostalo do nepriaznivej finančnej situácie.

7. Proti výroku XI. rozsudku podal odvolanie otec z dôvodu podľa § 365 ods. 1, písm. h/ CSP. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý výrok zmenil a nepriznal Slovenskej republike nárok na náhradu trov voči nemu, alternatívne, aby napadnutý výrok zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odvolaní uviedol, že v danom prípade znalecké dokazovanie nebolo nákladom štátu, ale bolo nariadené zo strany súdu ex offa. Otec nenavrhol ani neodsúhlasil výkon tohto dôkazu a k návrhu znalca sa nevyjadril. Podľa § 49 ods. 2 CMP však môže súd uložiť účastníkovi (bez oslobodenia od poplatku) zložiť preddavok na trovy dôkazu, ak bolo dokazovanie navrhnuté alebo nariadené "o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme". Tu znalec nebol ustanovený na otcom prezentovaných skutočnostiach ani v jeho návrhu; znalecké dokazovanie bolo vynútené zo strany súdu. Zároveň, vzhľadom na to, že znalecký posudok viedol výlučne v prospech otca (čím sa procesne preukázalo, že otec bol skutkovo oprávnenou osobou), nie je fér ukladať mu úhradu nákladov, ktoré vyvolal súd. Vzhľadom na osobitnú situáciu otca - samoživiteľa s hendikepovaným dieťaťom, bez zamestnania a s dokázateľne nezvládnutelným finančným zaťažением - by uznesenie súdu prvého stupňa bolo nespravodlivé.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a došiel k záveru, že odvolanie matky a otca je dôvodné v časti týkajúcej sa rozhodnutia súdu o uložení povinnosti nahraďiť náklady na znalecké dokazovania účastníkom konania. V ostatných častiach je odvolanie matky nedôvodné.

9. Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch je vecne správne. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol. Odvolací súd sa s jeho rozhodnutím stotožňuje.

10. Súd prvej inštancie v rozsudku uviedol skutkový stav, z ktorého vychádzal a z tohto skutkového stavu vychádza aj odvolací súd bez toho, aby tento skutkový stav opätovne uvádzal vo svojom rozhodnutí. Rovnako odvolací súd neopakuje právne závery, ktoré uviedol súd prvej inštancie v svojom rozhodnutí. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe „Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzujúcim rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie“ (uznesenie NS SR sp. zn. 5Obdo/98/2018 zo dňa 29.1.2020). „Odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok“ (ÚS SR vo veciach II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

11. Ako to vyplýva z vykonaného dokazovania, maloletá O. bola na základe rozsudku Okresného súdu Humenné, č.k. 10P/393/2014-216 zo dňa 4.11.2015 zverená do osobnej starostlivosti otca. Súd určil vyživovaciu povinnosť matke a upravil styk. Súd pri zverení do osobnej starostlivosti otca vychádzal zo záverov znaleckého dokazovania, ktoré neodporúčalo pokračovať v striedavej starostlivosti vzhľadom na špecifické potreby dieťaťa súvisiace s jej zdravotným stavom a oneskoreným vývinom. Hoci maloletá O.J. matku primárne neodmietala, mala problémy odísť z prostredia, ktoré považovala za domov, predstava, že by mala odísť s matkou ju znečisťovala a psychicky dekompenzovala.

12. Po rozhodnutí súdu o úprave rodičovských práv a povinností voči maloletej O.F. rodičia obnovili spolužitie a narodil sa im maloletý M.. Po čase matka opätovne opustila spoločnú domácnosť a odsťahovala sa k jej matke. Matka prezentuje, že nemala inú možnosť, pretože ju otec zo spoločnej domácnosti vyhodil. Maloleté deti počas celej doby žili v pôvodnej domácnosti rodičov. V súčasnosti

má O. XX rokov, navštevuje špeciálnu školu, má oneskorený psychomotorický vývin, znížené mentálne schopnosti. Znalčka vyhodnotila, že je ľahko ovplyvniteľná, citovo zraniteľná a má zvýšenú anxiózu (strach, úzkosť). Znalčka zistila u detí pozitívnu, bezpečnú a istú citovú väzbu s otcom, citovú väzbu detí s matkou vyhodnotila ako slabú. Rovnako tak znalčka uzavrela, že matka nemá osobnostné predpoklady samostatne a trvale sa postarať o svoje deti. Deti voči matke nemajú dôveru a medzi deťmi a matkou nie je vytvorená bezpečná, pozitívna a istá vzťahová väzba.

13. Matka v odvolaní poukazuje na právo rodičov podieľať sa na výchove detí v rovnakom rozsahu a na to, že striedavá starostlivosť má byť preferovanou formou pri rozhodovaní o forme osobnej starostlivosti. Poukazuje na to, že do situácie, v ktorej sa v súčasnosti nachádza sa nedostala vlastným zavinením, ale je to dôsledkom toho, že ju otec vyhodil zo spoločného bydliska a že jej súčasné bytové pomery sú dôsledkom toho, že doposiaľ nedošlo k vysporiadaniu majetku medzi ňou a otcom detí. Odvolací súd dáva za pravdu matke, ktorá tvrdí, že rozdielne bytové pomery na strane rodičov nemôžu byť sami o sebe dôvodom pre vylúčenie striedavej starostlivosti. Rovnako tak je správna jej argumentácia, že rodičia majú v zásade rovnaké právo podieľať sa na výchove detí. V súdnych konaniach o starostlivosť o maloleté deti je prvoradým kritériom pre rozhodovanie záujem maloletých detí. Je preto dôležité v každom individuálnom prípade tento záujem dôsledne posúdiť. V prejednávacom prípade boli v konaní zistené závažné skutočnosti, ktoré svedčia v neprospech striedavej starostlivosti. Za tieto okolnosti je potrebné považovať špecifické psychické problémy a zdravotný stav maloletej O., ako aj skutočnosti, ktoré vyplývajú zo znaleckého posudku, ktoré vyhodnotili rodičovské kompetencie matky ako nedostatočné. Tieto skutočnosti súd prvej inštancie správne vyhodnotil a zobral do úvahy pri zverení detí do osobnej starostlivosti otca, ktorý je ako rodič zodpovedný a schopný postarať sa o svoje deti (znalecký posudok). Odvolací súd sa s týmto záverom súdu prvej inštancie stotožňuje. Vyjadrením práva matky na podieľaní sa na starostlivosti o maloleté deti je styk, ktorý súd upravil v pomerne širokom rozsahu. Matka tak bude mať príležitosť svoj vzťah s deťmi budovať a rozvíjať. Odborná pomoc poskytnutá rodičom formou vykonávania opatrení SPODaSK už počas konania priniesla čiastočný pozitívny výsledok. Odvolací súd poukazuje na to, že v prípade, ak sa podarí zlepšiť rodičovské kompetencie matky a dostatočne obnoviť vzťah s deťmi, nie je vylúčené, aby v budúcnosti došlo k prehodnoteniu súdneho rozhodnutia o forme osobnej starostlivosti o deti.

14. Matka odvolaním napáda aj výrok o výživnom a dlžnom výživnom, má za to, že jej príjem jej neumožňuje platiť výživné v súdom určenej výške. Súd odôvodnil výšku výživného v bode 31. napadnutého rozsudku. Pri určení výživného vychádzal z príjmu matky, ktorý v rozhodnom období dosahovala z pracovného pomeru a zohľadnil vek a potreby detí. Súd podporne použil tzv. tabuľky. Odvolací súd sa s úvahou súdu o výške výživného stotožňuje a v plnom rozsahu na ňu poukazuje. Matka v odvolaní namietka, že súd mal zohľadniť skutočnosť, že otec nepracuje a prihliadnúť na potenciálny príjem, ktorý by mohol dosahovať. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že otec sa na výživnom podieľa formou výkonu osobnej starostlivosti a výživné, ktoré súd určil matke ako osobe povinnej z výživného vychádzal z možností a schopností na jej strane. Skutočnosť, že rodič, ktorému sú deti zverené do osobnej starostlivosti dosahuje nižší príjem ako by potenciálne mohol dosahovať, nezabavuje rodiča, ktorého výživné je v konaní určované, povinnosti platiť výživné, ktoré zodpovedá jeho možnostiam a schopnostiam, prípadne toto výživné znížiť. Tak je tomu aj v prejednávacom prípade. Navyše odvolací súd poukazuje na to, že výživné určené matke pokrýva odôvodnené potreby detí len čiastočne. V prípade O. ide o dieťa, ktorého zdravotný stav je zhoršený, vyžaduje zvýšenú mieru osobnej starostlivosti a jej výdavky sú vyššie ako u iných zdravých detí v jej veku. Odvolacia námietka matky ohľadom výšky výživného je preto nedôvodná. Rovnako tak je nedôvodná námietka týkajúca sa dlžného výživného. Do dlžného výživného môžu byť započítané iba plnenia, ktoré sú určené na výživu. Matka v priebehu konania predložila zoznam výdavkov, ktoré uhradila na deti z daňového bonusu, ktorý poberala vo výške 150 eur mesačne. Tieto výdavky na potreby detí, lieky, poplatky za hokej sa pohybovali v sumách od 10 eur do 50 eur, neboli pravidelné. Výdavky matky na sporenie, mobilný telefón, Playstation, nie je možné vzhľadom na ich charakter považovať za plnenia na výživné. Keďže matka na základe dohody rodičov o poberaní daňového bonusu tieto výdavky hradila z tohto bonusu, správne súd pri určení dlžného výživného tieto nebral do úvahy.

15. Zhrnúc teda vyššie uvedené, odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok v napadnutých výrokoch okrem výrokov XI. a XII. ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

16. Obaja rodičia svojim odvolaním napadli výroky rozsudku, ktorými im súd uložil povinnosť uhradiť náklady za znalecké dokazovanie Slovenskej republiky. Ako to vyplýva z obsahu spisu, súd nariadil znalecké dokazovanie z úradnej moci bez toho, aby tento dôkaz navrhli účastníci konania. Súd nepostupoval podľa § 49 ods. 2 CMP a súd neuložil účastníkom konania povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu (vypracovanie znaleckého posudku). Hoci ide o fakultatívnu možnosť súdu, nie povinnosť, v prípade, ak by tak postupoval, skúmal by, či vzhľadom na pomery účastníkov tieto nespĺňajú predpoklady pre oslobodenie od súdneho poplatku. Zvoleným postupom súdu sa účastníci nemali možnosť efektívne brániť a predložiť dôkazy o ich reálnej sociálnej situácii. Je pritom zrejmé, že matke bol priznaný nárok na bezplatnú právnu pomoc v tomto konaní, jej príjem v súčasnosti je vo výške 850 eur mesačne a otcov jediný príjem je opatrovateľský príspevok, ktorý poberá na dcéru. Hoci ani jeden z nich vykonanie znaleckého dokazovania nenavrhol, tento dôkaz bol v ich záujme, keďže z neho vyplynuli zásadné okolnosti, ktoré mali význam pre rozhodnutie vo veci. S prihliadnutím na okolnosti prípadu odvolací súd rozsudok v odsekoch XI. a XII. postupom podľa § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP zmenil a zaviazal rodičov na náhradu trov v rozsahu 1.

17. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP v spojení s ust. § 58 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V preskúmvanej veci odvolací súd súčasne nevzhliadol také okolnosti, ktoré by dôvodili priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov podľa § 55 CMP.

18. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).